

ПРОГРАМ ОБАВЕЗНИХ И ИЗБОРНИХ ПРЕДМЕТА ЗА ТРЕЋИ РАЗРЕД

ОБАВЕЗНИ ПРЕДМЕТИ	
СРПСКИ ЈЕЗИК	
Циљ: Циљ учења Српског језика јесте да ученици овладају основним законитостима српског књижевног језика ради правилног усменог и писаног изражавања, негујући свест о значају улоге језика у очувању националног идентитета; да се оспособе за тумачење одабраних књижевних и других уметничких дела из српске и светске баштине, ради неговања традиције и културе српског народа и развијања интеркултуралности.	
Исходи	Начин остваривања
ТЕМА 1: КЊИЖЕВНОСТ	
По завршеној теми ученик ће бити у стању да: – чита с разумевањем различите текстове; – описује свој доживљај прочитаних књижевних дела; – износи своје мишљење о тексту; – разликује књижевне врсте: лирску и епску песму, причу, басну, бајку, роман и драмски текст; – одређује тему, редослед догађаја, време и место дешавања у прочитаном тексту; – именује главне и споредне ликове и разликује њихове позитивне и негативне особине; – уочава основне одлике лирске песме (стих, строфа и рима); – разуме пренесено значење пословице и басне	За област Књижевност предвиђено је укупно 78 часова. Важно је код ученика развијати способност читања књижевних текстова са разумевањем, подстицати љубав према читању, градити осећај за лепо и вредно, васпитавати укус и неговати истрајност у читању и доживљавању књижевног дела. Ученике треба навикавати да опишу доживљај прочитаних књижевних дела и изнесу мишљење о њима. Кроз читање књижевноуметничких текстова и у разговору о њима, градиће се критичко мишљење јер ученици треба да имају суд о поступцима и особинама ликова. Школска и домаћа лектира примерена је узрасту ученика и разврстана по књижевним родовима (лирска и епска поезија, проза, драмски текстови за децу, научнопопуларни текстови). Тумачењем текстова из школске и домаће лектире ученици треба да усвоје основне облике казивања и да разликују опис од приповедања, да уоче дијалог у песми, причи и драмском тексту. Подстицати упознавање ученика са значајним личностима српског језика, књижевности, науке и културе (Свети Сава, Милева Ајнштајн, Михајло Пупин). Током обраде књижевних

и њихову поучност; – разуме идеје књижевног дела; – уочава основне одлике народне бајке; – разликује народну бајку од ауторске бајке; – представља главне особине јунака; – уочава основне одлике народне епске песме; – уочава поређење у књижевном делу и разуме његову улогу; – разликује опис од приповедања у књижевном делу; – показује примере дијалога у песми, причи и драмском тексту; – уочава хумор у књижевном делу; – чита текст поштујући интонацију реченице/стиха; – изражајно рецитије песму и чита прозни текст; – изводи драмске текстове;	текстова ученици ће развијати прва литерарно-естетска искуства ина тај начин формирају своје ставове о делу које слушају или читају. Учитељев задатак је да подстиче ученике да износе своје ставове и аргументују их примерима из текста. Приликом обраде лирских, епских и драмских текстова за децу потребна је мотивација ученика на низ стваралачких активности које настају поводом дела (изражајно рецитовање лирске песме, читање прозног текста интерпретативно, сценски наступ – извођење драмског текста, драмска игра, драмски дијалози, гледање дечје позоришне представе, снимање и коментарисање драматизованих одломака). Неопходно је у наставу увести разноврсне стваралачке активности, као што су игре асоцијација, креативне слагалице, интерактивни задаци и квизови, којима би се на занимљив начин вршила систематизација обрађених садржаја.
ТЕМА 2: ЈЕЗИК (граматика, правопис и ортоепија)	
По завршеној теми ученик ће бити у стању да: – разликује врсте (и подврсте) речи у типичним случајевима; – одређује основне граматичке категорије именица, придева и глагола; – примењује основна правописна правила; – јасно и разговетно изговара обавештајну,	За тему Језик предвиђено је 60 часова. У настави језика потребно је да ученици овладају писаним и усменим стандардним српским језиком. Усмераваћемо ученике на усвајање основних граматичких правила и њихову адекватну примену у писаној и говорној комуникацији. Градиво граматике се повезује са садржајима обрађеним у првом и другом разреду. Такође, настава граматике се повезује са наставом књижевности, тако што књижевни

упитну и заповедну реченицу, поштујући одговарајућу интонацију и логички акценат, паузе, брзину и темпо; – споји више реченица у краћу и дужу целину.	текстови из Читанке могу послужити за граматичку анализу и послужити као пример употребе врста речи у реченици и различитих врста реченица по облику и значењу. Наставник води рачуна да примери буду једноставни за анализу, а може и прилагодити текст, тако да примери буду типични. Основна знања из морфологије потребно је проширивати у вези са именицама, увести нову врсту речи-заменице и то само основне облике и њихово повезивање са глаголским лицем, односно бројем. Уводе се и две нове именичке подврсте, градивне и збирне именице, али тек након понављања знања о властитим и заједничким именицама. У вези са придевима, потребно је уводити градивне и присвојне придеве, али тек након обнављања описних придева. Пре учења рода и броја придева потребно је обновити род и број именица и указати ученицима на слагање придева са именицом у роду и броју, без увођења нових термина. Врсте речи ћемо уочавати на изолованим примерима, а затим увежбавати у оквиру реченице. Правописна правила ученици треба да усвајају постепено, уз понављање и вежбање већ наученог градива путем различитих вежбања, најпре на нивоу речи, а затим и на нивоу реченице. Писање вишечланих географских назива повезиваће се са наставом природе и друштва, тј.завичајном географијом. У вези са писањем скраћеница за мерне јединице, путем часова корелације са наставом математике скренуће се пажња ученицима на њихово писање само латиничним писмом.
ТЕМА 3: ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА	
По завршеној теми ученик ће бити у стању да: – препричава, прича и описује и на сажет и на опширан начин; – извештава о догађајима водећи рачуна о прецизности, тачности, објективности и сажетости; – варира језички израз;	За тему Језичка култура потребно је 60 часова. Ова област обухвата усмено и писмено изражавање. Усмено изражавање ученика развијаће се у разговору у којем учитељ усмерава ученике да јасно, прецизно и разговетно изговарају реченице, поштујући интонацију и правилно акцентовање у реченицама. Инсистираће се да ученици говоре, износе информације, ставове, своја мишљења, осећања... Подстицаће се ученици да препричавају, причају и описују и на сажет и на опширан начин, усменим и писменим путем. Код препричавања битно је да има свој циљ и да буде плански и

– попуњава једноставан образац у који уноси основне личне податке; – разликује формални говор од неформалног говора (комуникације); – учествује у разговору поштујући уобичајена правила комуникације и пажљиво слуша саговорника.	усмерено. Потребно је усмеравати ученике како да одаберу чињенице, како да одаберу главно од мање битног и како да следе хронолошки ток садржаја. Причање представља стваралачко изражавање без обзира да ли је реч о стварности или фантазији, о репродуковању неког доживљаја, догађаја и замишљеног садржаја. Ученицима ће се указивати да занимљиво причање треба да буде динамично, као и да је пожељно да слободније износе личне доживљаје, ставове, да буду маштовити и оригинални, да се емоционално и сликовито изражавају. Да би ученици описивали неки предмет, књижевне ликове, биљку, животињу, пејзаж, ентеријер, потребно је оспособљавати их да пажљиво посматрају, уочавају, откривају, запажају, упоређују, па тек онда дату предметност да мисаоно заокруже и језички уобличе. Ученици би требало да локализују оно што описују (временски, просторно, узрочно), да одаберу битна својства и да изнесу лични став према датој појави. Како је описивање повезано са читањем и тумачењем текста, потребно је стално усмеравати пажњу ученика на она места у овој врсти текстова која обилују описним елементима (опис предмета, ентеријера, биљака и животиња, књижевних ликова, пејзажа и слично), јер су то најбољи обрасци за спонтано усвајање описивања као трајне вештине у језичком испољавању. Извештавањем се на јасан, објективан и сажет начин говори о неком догађају. Потребно је подстицати ученике да сажето усмено изнесе о неком нпр. обављеном задатку код куће водећи рачуна о томе да тачно пренесе податке, аутентично презентују чињенице, без личног коментара и субјективног доживљаја. Током наставе језичке културе потребно је оспособити ученике да правилно попуне различите једноставне обрасце; на пример, образац за учлањивање у библиотеку или спортски клуб, писање позивнице за рођендан и слично. На овом узрасту реализују се различите програмске вежбе (правописне, језичке, лексичко-семантичке и говорне вежбе. Правописне вежбе представљају најбољи начин да се правописна правила науче, провере, као и да се уочени недостаци уклоне. Пожељно је радити следеће правописне вежбе: диктат, аутодиктат, вежбе допуњавања и избора правилног облика речи. Језичка култура се негује кроз игру и кроз разноврсне језичке вежбе (разговор у продавници, разговор код лекара, разговор са књижевним ликом, проширивање и допуњавање реченица различитим врстама речи и
--	--

	слично).Применом лексичко-семантичких вежби код ученика се ствара навика да промишљају и траже адекватан језички израз за оно што желе да искажу и повећава се фонд таквих израза у њиховом речнику. Говорне вежбе код ученика подстичу маашту и креативност због чега ће се чешће примењивати у настави језичке културе. Посебно су погодне језичке вежбе попут рецитованја, изражајног читања, сценског приказивања драмског текста и слично. Ниједан школски писмени задатак се не израђује у трећем разреду.
Напомена: Праћење напредовање и оцењивање постигнућа ученика је формативно и сумативно и реализује се у складу са Правилником о оцењивању ученика у основном образовању и васпитању.Оцењивање је усмерено на добијање информација о обрасцима мишљења и условима под којим ученик може да примени знање стечено током наставе језичке културе у свакодневној формалној и неформалној комуникацији.На почетку школске године врши се иницијална провера нивоа постигнућа ученика.Акценат је на учениковим способностима, на ономе што ученик може или покушава да учини.Током процеса наставе и учења учитељ континуирано и на примерен начин указује ученику на квалитет његовог постигнућа тако што ће повратна информација бити довољно јасна и информативна, како би била подстицајна за даље напредовање ученика.Ученике треба оспособљавати и охрабривати да процењују сопствени напредак у остваривању исхода предмета, као и напредак других ученика. Настава се изводи кроз фронтални, индивидуални и групни облик рада. Оцењује се активност ученика, усмено излагање, активност током рада у групи, уредност у раду, израда домаћих задатака. Увидом у прегледане тестове, добијањем повратне информације након израде задатака, самосталним исправљањем грешака, навести ученике на праћење сопственог напредовања. За ученике који раде по ИОП-у припремати посебне задатке и укључити ученике помагаче у савладавању садржаја. Приликом реализације наставног плана, код ученика ће се радити на развијању међупредметних компетенција, и то: у оквиру наставне теме Књижевност –Компетенција за учење и Естетичка компетенција; у оквиру наставне теме Језик –Компетенција за учење, Рад са подацима и информацијама; у оквиру наставне теме Језичка култура – Компетенција за учење,Сарадња и Одговорно учешће у демократском друштву. Настава је индивидуализована за ученике којима је то неопходно било да су укључени у ИОП или не. За ученике који раде по ИОП-у припремати посебне задатке, и укључити ученике „помагаче“ у савладавању садржаја или прилагодити задатке њиховим могућностима. Допунски рад организовати за ученике који - из објективних разлога - у редовној настави не постижу задовољавајуће резултате у неком од програмско-тематских подручја као и за ученике који наставне садржаје усвајају по ИОП-у. Допунском наставом ученицима помоћи да савладају нејасноће код њима тешких наставних јединица, омогућити их да све пропусти надокнаде и наставе рад упоредо са осталим ученицима или бар приближно усвоје садржаје предвиђене основним нивоом	

постигнућа.

Настава ће се изводити кроз угледне часове, тематске дане, часове у природи, кроз часове корелације са предметима народна традиција, верска настава, ликовна култура, свет око нас, коришћењем медија у настави, кроз извођење стручних излета и једнодневних екскурзија. Могуће су посете: Сајму књига, библиотекама (градска, школска), позоришним представама, Фестивалу науке. Ученици могу учествовати на литерарним конкурсима, рецитаторским такмичењима, Школском фестивалу науке. Планира се укључивање ученика у активности Ученичке задруге (приредбе, радионице...). Сарадња са родитељима је неопходна при остваривању ваннаставних садржаја. На крају школске године извршити завршно тестирање.

ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК

Циљ: Оспособљавање и охрабривање ученика да на основном нивоу комуницирају на енглеском језику о темама из њиховог непосредног окружења развијањем самопоуздања и самосталности у раду. Проширење вокабулара новим изразима и фразама и богаћење писаног и усменог изражавања уз развијање маште, креативности и радозналости. Стицање свести и сазнања о односу матерњег и енглеског језика и позитивног става према страним језицима и културама.

Исходи

Начин остваривања

ТЕМА 1: WELCOME TO HAPPY STREET

Ученици састављају кратке реченице како би се поздравили и представили себе и друге, читају и разумеју кратак текст уз усвајање новог вокабулара, разумеју кратак текст који слушају, певају песмице и уче их напамет, учествују у играма и групним активностима. Развијају се вештине читања, писања, слушања и изговора, али и предвиђања, закључивања и памћења.

Ова наставна тема реализоваће се на 2 часа обраде и 3 часа утврђивања, укупно 5 часова. Поздрављањем и увођењем у кратак дијалог ученици се мотивишу да састављају кратке реченице усменим путем. Поново се сусрећу са већ познатим ликовима из уџбеника и након неколико слушања уче нову песмицу. Уз читање и слушање са диска проширујемо вокабулар новим речима и изразима и ученици вежбају писање и изговор истих. Они дају једноставне одговоре на постављена питања, утврђују бројеве, играју игру Бинго, читају нове речи и изразе и на тај начин се код њих развијају вештине читања, слушања и изговора. Усменим путем проверавамо ниво стеченог

	знања.
ТЕМА 2: AT SCHOOL	
Ученици препознају школске предмете, боје и бројеве и усавршавају њихове називе, састављају једноставна питања помоћу упитних речи и дају одговоре на њих, разумеју кратак текст који читају или слушају, састављају кратко писмо упознајући се са његовом формом, упознају се са типичним школским даном какав проводе њихови вршњаци у Енглеској, уче нове песмице, учествују у играма и индивидуалним и тимским активностима.	Ова наставна тема реализоваће се кроз 5 часова обраде и 4 часа утврђивања, укупно 9 часова. Ученици препознају и утврђују вокабулар везан за школске предмете који су усвојили раније а кроз илустрације, песмице и кратке текстове уче нове речи и изразе. Најпре разумеју, а потом и сами постављају кратка питања помоћу упитних речи и дају одговоре на њих. Слушањем текстова са диска развија се вештина слушања, уз читање и састављање кратких реченица вежбају правилан изговор, довршавају реченице одговарајућим називима за школске предмете, допуњавају дијалоге. Утврђују називе за боје, вежбају читање, писање и изговор кроз кратке текстове и песмице. Читамо и разговарамо о форми кратког писма, па затим ученици сами састављају кратко писмо. Читају и разумеју дужу причу коју касније глуме по улогама. Кроз текст о типичном школском дану британског вршњака ученици упоређују њихове навике и активности са својима. Ученици пишу нове речи и цртају школске предмете и омиљени део дана у школи. Усменим путем проверавамо ниво стеченог знања.
ТЕМА 3: AT HAPPY HOUSE	
Ученици препознају и изговарају називе за играчке, састављају кратке реченице како би описали различите врсте играчака, уз читање и слушање са диска разумеју кратак текст, препознају материјале за рециклирање, састављају кратко писмо, упознају се са неким знаменитостима Лондона, репродукују рецитације и песмице, учествују у играма и индивидуалним и тимским активностима.	Ова наставна тема реализоваће се кроз 4 часа обраде и 5 часова утврђивања, укупно 9 часова. Уз помоћ слика и флеш картица ученици утврђују називе за различите играчке и вежбају изговор, писање, а затим и сами састављају кратке реченице како би описали нпр. своју омиљену играчку. Кроз читање и слушање са диска ученици разумеју кратак текст, усвајају нов вокабулар, писаним путем дају кратке одговоре на постављена питања везана за боје и играчке, довршавају дијалоге, разумеју и одговарају покретом тела на одговарајуће задате инструкције. Развијају вештину слушања и изговора упознајући се са неким материјалима за рециклирање, дизајнирају играчку по

	слободном избору направљену од поменутих материјала. Цртају омиљену играчку, пишу писмо пријатељу, читају и пишу дужи текст и глуме га по улогама. Упознају се са знаменитостима Лондона, дискутујемо о местима која би волели да посете. Усменим путем проверавамо ниво стеченог знања.
ТЕМА 4: AT THE SHOP	
Ученици препознају, разумеју и изговарају речи везане за врсте хране, састављају сопствена питања и исказе о храни коју воле, односно не воле, уз читање и слушање са диска разумеју кратке текстове, постављају питања и дају одговоре, упознају се са британском валутом, састављају краће писмо, упознају се са типичним британским оброцима, репродукују рецитације и песмице, учествују у играма и индивидуалним и тимским активностима.	Ова наставна тема реализоваће се кроз 4 часа обраде и 4 часа утврђивања, укупно 8 часова. Ученици препознају, изговарају, цртају и пишу називе за различите врсте хране и на тај начин развијају вештине слушања, писања и изговора. Читају и разумеју краће текстове, усвајају нов вокабулар и вежбају изговор, допуњавају дијалоге. Учествују у играма, препознају одговарајуће називе док им показујемо флеш картице. Кроз дијалоге увежбавају исказивање допадања, односно недопадања. Постављају питања и дају одговоре, слушањем рецитација и песмица вежбају правилан изговор и охрабрују се да их самостално репродукују. Посматрањем слика и учествовањем у дијалогу упознају се са британским новцем, начином на који би требало да постављају питања и дају одговоре о цени робе, вежбају сабирање и одузимање количине новца. Цртају омиљену врсту хране и пишу кратко писмо пријатељу и на тај начин вежбају вештину писања. Читају и преписују дужи текст и глуме га по улогама. Увођењем илустрација и флеш картица упознају се са типичним британским оброцима, дискутују о омиљеној врсти хране. Усменим путем проверавамо ниво стеченог знања.
ТЕМА 5: AT THE PARK	
Ученици утврђују и изговарају појмове везане за боје, бројеве и справе за игру у парковима. Постављају питања и дају информације о својим играчкама. Уз читање и слушање са диска разумеју кратке текстове, воде дијалог на тему безбедности у саобраћају,	Ова наставна тема реализоваће се кроз 4 часа обраде и 4 часа утврђивања, укупно 8 часова. Увођењем слика и флеш картица ученици препознају и утврђују називе за справе за игру у парковима, вежбају правилан изговор и кроз репродукцију песмица, цртају играчке и преписују њихове називе. Уз слушање и читање разумеју краћи текст, дискутујемо о истом. Ученици

састављају једноставно писмо, упознају се са популарним хобијима у Енглеској, репродукују рецитације и песмице, учествују у играма и индивидуалним и тимским активностима.	допуњавају дијалоге вежбајући вештину изговора. Усавршавају писање и изговор назива за бројеве до 20, репродукују песмицу. Кроз дијалоге вежбају питања и кратке одговоре. Упознају се са темом безбедности у саобраћају кроз дискутовање о правилима понашања на улици и поштовање истих. Пишу кратко писмо пријатељу и цртају своје играчке, читају и глуме по улогама дужи текст. Кроз слушање текста и разговор о истом упознају се са уобичајеним хобијима деце у Енглеској. Усменим путем проверавамо ниво стеченог знања.
ТЕМА 6: GREG'S FLAT	
Ученици препознају, разумеју и изговарају речи везане за просторије и намештај у кући, састављају описне реченице, уз читање и слушање са диска разумеју кратке текстове, упознају се са древним намештајем и кућама, састављају кратко писмо, уче о типичној врсти британског места, репродукују рецитације и песмице, учествују у играма и индивидуалним и тимским активностима. Развијају се вештине читања, писања, слушања и изговора, али и предвиђања, закључивања и памћења.	Ова наставна тема реализоваће се кроз 4 часа обраде и 4 часа утврђивања, укупно 8 часова. Ученици посматрају и именују слике и флеш картице које приказују делове намештаја у кући, читају и пишу речи које представљају делове намештаја, репродукују песмице, и на тај начин развијају вештине читања, слушања, писања и изговора. Кроз читање разумеју краће текстове, дају и прате упутства дата од стране наставника, довршавају дијалоге. Препознају и изговарају, а затим и преписују називе за делове намештаја и просторије. Кроз разговор о просторијама у кући ученицима се уводе предлози које они користе састављајући сопствене реченице, односно одговарањем на питање где се налази одређени предмет. Ученици се кроз разговор упознају са различитим врстама кућа и стилова намештаја кроз историју. Они цртају своју спаваћу собу, описују је једноставним реченицама, пишу писмо пријатељу. Кроз слушање и читање вежбају разумевање дужег текста који касније глуме по улогама. Дискутујући о карактеристикама места у коме ученици живе, уводимо им изглед типичног енглеског села, након чега ученици цртају замишљено место у коме би волели да живе. Усменим путем проверавамо ниво стеченог знања.
ТЕМА 7: IN THE STREET	

Ученици препознају називе за људе и описне придеве, састављају реченице у којима описују физички изглед, уз читање и слушање са диска разумеју кратке текстове, састављају кратко писмо, упознају се са различитим стиливима уметности, уче о типичном британском граду. Развијају се вештине читања, писања, слушања и изговора, али и предвиђања, закључивања и памћења. Репродукују рецитације и песмице, учествују у играма и индивидуалним и тимским активностима.	Ова наставна тема реализоваће се кроз 4 часа обраде и 4 часа утврђивања, укупно 8 часова. Ученици посматрају слике и флеш картице и утврђују појмове за различите узрасте и полове људи развијајући вештине слушања и писања. Уводе им се придеви за описивање физичког изгледа, ученици постављају питања и одговарају на поменуту тему, читају и разумеју краћи текст и на тај начин развијају вештине слушања и читања. Довршавају дијалоге, усвајају нов вокабулар усменим понављањем индивидуално и у групи, и сами у реченицама користе описне придеве. Пишу једноставне реченице у којима користе описне придеве. Посматрају различите стилове уметности и на тај начин развијају вештину слушања. Пишу кратко, једноставно писмо другу развијајући вештину писања. Читају, слушају и преписују дужи текст који глуме по улогама. Певају песмице и учествују у играма. Усменим путем проверавамо ниво стеченог знања.
TEMA 8: IN THE PLAYGROUND	
Ученици утврђују и изговарају појмове везане за делове одеће и обуће, усвајају фразе којима описују физички изглед. Они састављају потврдне и упитне реченице везане за величину, усвајају нов вокабулар. Састављају кратко писмо и уз читање и слушање са диска разумеју кратке текстове. Усвајају информације о популарној британској организацији младих. Репродукују рецитације и песмице, учествују у играма и индивидуалним и тимским активностима. Развијају се вештине читања, писања, слушања и изговора, али и предвиђања, закључивања и памћења.	Ова наставна тема реализоваће се кроз 4 часа обраде и 4 часа утврђивања, укупно 8 часова. Посматрајући слике и флеш картице ученици вежбају изговор појмова за делове одеће, а затим их и преписују вежбајући вештине слушања и писања. Читају краћи текст, довршавају дијалоге и кроз разговор вежбају да искажу припадност на енглеском језику. Кроз разговор вежбамо коришћење израза за величину описујући делове одеће, писаним и усменим путем ученици састављају питања и одговоре у којима се исказује припадност. Писаним путем састављају кратке и дуге одговоре на питања постављена упитним речима. Ученици кроз разговор, али и писаним путем вежбају исказивање мера и мерних јединица, постављање питања и давање одговора у којима се исказују мерне јединице. Кроз читање разумеју дужи текст који глуме по улогама. Усменим путем проверавамо ниво стеченог знања

ТЕМА 9: AT THE SPORTS CENTRE

Ученици препознају, разумеју и изговарају речи везане за делове тела, упознају се са начинима вођења здравог живота и очувања здравља. Они састављају потврдне и упитне реченице исказујући могућност и умеће. Кроз читање и слушање разумеју краће текстове, састављају кратко писмо уз употребу познатог и новог вокабулара, вежбају изговор. Ученици се упознају са типичним британским спортским данима у школи, певају и уче песмице, учествују у играма, индивидуалним и групним активностима. Развијају се вештине читања, писања, слушања и изговора, али и предвиђања, закључивања и памћења. Утврђујемо градиво обрађено у свим претходним наставним темама.

Ова наставна тема реализоваће се кроз 4 часа обраде и 5 часова утврђивања, укупно 9 часова. Кроз посматрање флеш картица, слика и илустрација ученици препознају, изговарају и пишу називе за делове тела развијајући вештине слушања и писања. Репродукујући песмице вежбају изговор и комбиновање певања са показивањем одговарајућег дела тела. Ученици прате задате инструкције и учествују у индивидуалним и тимским активностима. Они слушају са диска краћи текст, затим га и сами читају пратећи упутства, довршавају дијалоге. Препознају, читају и повезују називе за делове тела са одговарајућим сликама. Постављају питања и дају одговоре уз моју помоћ и на тај начин увежбавају вештину слушања. Вежбају исказивање могућности, знања и умећа кроз слушање и писање, писаним путем дају одговоре радећи у пару са другом из клупе. Посматрајући слике и слушајући текст са диска ученицима се уводи прича на тему вођења здравог начина живота. Вежбамо постављање питања и давање одговора на поменуто тему. Ученици састављају кратко писмо пријатељу допуњавајући реченице и цртајући на задату тему. Кроз разговор о спорту ученици се упознају са типичним спортским данима у Енглеској. Утврђујемо градиво обрађено кроз претходне наставне теме. Усменим путем проверавамо ниво стеченог знања.

НАПОМЕНА: Начин оцењивања – ученици ће бити оцењивани усменим путем бројчано од 1 до 5 на основу усменог одговарања, читања, превођења, репродуковања песмица и рецитација, као и општег залагања и активности на часовима редовне наставе. Примењују се фронтални, индивидуални, рад у пару и рад по групама. Наставне методе: комуникативна, аудио-лингвална, TPR, метода писаних радова, илустративна. За ученике који нису у могућности да прате предвиђени наставни план, укључени у ИОП, биће оформљен прилагођени наставни план по коме ће усвајати градиво и од њих ће се очекивати усвајање једноставног вокабулара и препознавање кратких језичких форми.

Могуће је извођење корелација са наставом српског језика, ликовне културе, народне традиције (празници: Божић, Нова година, Ускрс

- упоређивање обичаја), математика (бројеви и основне рачунске радње), природа и друштво.

МАТЕМАТИКА

Циљ: учења Математике је да ученик, овладавајући математичким концептима, знањима и вештинама, развије основе апстрактног и критичког мишљења, позитивне ставове према математици, способност комуникације математичким језиком и писмом и примени стечена знања и вештине у даљем школовању и решавању проблема из свакодневног живота, као и да формира основ за даљи развој математичких појмова.

Исходи	Начин остваривања
ТЕМА 1: Бројеви (136 часова, 53+83)	
По завршеној теми ученик ће бити у стању да: – прочита, запише и упореди бројеве прве хиљаде и прикаже их на бројевној правој; – прочита број записан римским цифрама и напише дати број римским цифрама (до 1000); – изврши четири основне рачунске операције, писмено и усмено (до 1000);	На почетку школске године извршити иницијално тестирање ученика, са циљем да се утврди реални ниво знања и способности ученика, након чега се приступа темељном планирању васпитно-образовног рада у новој школској години. Тему реализовати (и остварити постављене циљеве и задатке, а користећи исходе) кроз редовне часове математике и часове допунске наставе, решавањем различитих задатака из уџбеника, радних свезака, наставних листова, постављених задатака, допуњавањем празнина, лепљењем унапред припремљеног материјала, постављањем и решавањем текстуалних задатака, решавањем занимљивих задатака, решавањем задатака на табли, уз помоћ учитеља и уз међусобно помагање. У трећем разреду наставља се развој појма броја, бројевног низа и поступака рачунања у оквиру блока бројева до 1.000. Исходи ове теме се углавном остварују спирално, тако да се исходи који су остварени у оквиру блока бројева до 100 проширују на блок бројева до 1000. Бројеви се представљају визуелно и разложени на стотине, десетице и јединице. Касније се бројеви представљају као зборови вишеструких декадних јединица ($234 = 200 + 30 + 4$). Визуелизација бројева и места броја у бројевном

– подели број бројем прве десетице, са и без остатка, и провери резултат; – процени вредност израза са једном рачунском операцијом; – израчуна вредност бројевног израза са највише три рачунске операције; – одреди десетице и стотине најближе датом броју; – реши једначину са једном рачунском операцијом; – одреди и запише скуп решења неједначине са сабирањем и одузимањем; – реши проблемски задатак користећи бројевни израз или једначину; – уочи делове целине и запише разломке облика $\frac{m}{n}$ ($m \leq n \leq 10$); – упореди разломке облика $\frac{m}{n}$ са једнаким именицима; – резултат мерења дужине	низу помаже разумевању декадног бројевног система. Упознају се усмени и писмени поступци сабирања и одузимања у блоку бројева до 1000 као и множење једноцифреним бројевима и бројем 10 и дељење бројевима прве десетице. Појам дељивости се сада проширује и уводи се појам остатка при дељењу. Ученици се подстичу да дођу до закључка који су бројеви дељиви са 2, 5 и 10. Усмени поступци рачунања упознати су у претходним разредима те је потребно обновити ове поступке у оквиру блока бројева до 100 пре проширене примене у оквиру блока бројева до 1000. Усмени поступци рачунања осим у писаној форми, увежбавају се усменим рачунањем (без записивања) у циљу практичне примене у реалним ситуацијама везаним за рачунање са новцем и др. Након усвајања усменог поступка рачунања уводе се писмени поступци рачунања који се изводе: записивањем бројева у форми збира вишеструких декадних јединица, коришћењем таблица месних вредности и скраћено, са потписивањем. Облици писменог рачунања се упознају наведеним редоследом у циљу разумевања поступка писменог рачунања. Одвојити довољно времена за увежбавање технике рачунања. Ученике упућивати на коришћење едукативних софтвера и апликација за увежбавање основних рачунских операција. Решавање задатака у реалистичним и проблемским ситуацијама је контекст за утврђивање и проширивање знања о својствима рачунских операција и примени аритметичких правила као олакшици у рачунању. Зависност резултата од промене компоненти операција, као важна особина, обрађује се кроз примере у циљу стицања функционалних знања. Ученике навикавати да, пре израчунавања, процењују вредности бројевних израза. То је вештина која им помаже да уоче да су направили грешку приликом рачунања и има примену у свакодневном
---	---

запише децималним бројем са једном децималом; – уочи и речима опише правило за настајање бројевног низа; – чита и користи податке представљене табеларно или графички (стубичасти дијаграм и сликовни дијаграм);	животу (нпр. процена рачуна у продавници, процена потребне количине материјала и слично). Процењивање вредности израза заснива се на познавању својстава аритметичких операција и зависности резултата од промена компоненти операција. Посебна пажња се поклања вези операција и зависности резултата од промена компоненти као основе за решавање једначина и неједначина. Решавају се једначине облика $a + x = b$, $a - x = b$, $x - a = b$, $a \bullet x = b$ на основу веза операција сабирања и одузимања и множења и дељења. Подстиче се навика провере решења и анализа „логичности” решења с обзиром на контекст проблема. Решавају се неједначине облика: $a \pm x < b$, $a \pm x > b$, $x - a < b$, $x - a > b$. Бирати примере неједначина код којих је лако сагледати скуп решења (погађањем или коришћењем табела). Увести начин записивања решења уз коришћење симбола $\in$, $\{$ и $\}$. Визуелизација бројева и својстава аритметичких операција на бројевној правој или као површи одговарајућих димензија припрема је за геометријско решавање аритметичких проблема. Овакве активности доприносе развоју способности математичког моделовања, примене математике у решавању проблема из реалних животних ситуација или других предметних области. Поред текстуалне форме задавања задатака, потребно је код ученика развијати способност уочавања проблема анализом ситуације задате сликом, табелом или графиком (стубичастим дијаграмом и сликовним дијаграмом у коме један симбол може представљати више од једног објекта). У овим примерима, од посебног значаја је селекција значајних информација за решавање проблема и уочавање односа између познатих и непознатих компоненти. Бирање задатака у складу са принципом поступности оснажиће ученике у решавању проблема у којима је критичан корак формирање математичког записа (израза или једначине) на основу проблемске ситуације. Усмено и писмено образлагање поступка решавања запомаже ученицима у развијању способности математичко логичког резонувања и математичке комуникације.
--	---

	– Даље се развија појам разломка, увођењем разломака облика $\frac{m}{n}$ ($m \leq n \leq 10$); У оквиру бављења разломцима ученици анализирају и креирају визуелне представе разломака и упоређују разломке са истим именицом. Бољем разумевању појма разломка доприносе практичне активности деобе и спајања, лепљења и сечења погодних дидактичких материјала. Уводи се децимални запис броја у контексту мерења дужине, при чему се бирају искључиво случајеви где је резултат децимални број са једном децималом. Скуп римских цифара се проширује цифрама D и M чиме се омогућава записивање бројева до 1000 римским цифрама. Пре увођења нових цифара потребно је обновити римске цифре из претходног разреда и концепт записивања и читања бројева записаних римским цифрама. Увођењем ове две цифре заокружује се целина тако да ће ученици бити у стању да користе римске цифре и за записивање године.
ТЕМА 2: ГЕОМЕТРИЈА (32; 12+20)	
По завршеној теми ученик ће бити у стању да: – црта паралелне и нормалне праве, правоугаоник и квадрат; – конструише троугао и круг; – именује елементе угла, правоугаоника, квадрата, троугла и круга; – разликује врсте углова и троуглова; – одреди обим правоугаоника, квадрата и	У трећем разреду наставља се упознавање геометријских фигура у равни и њихових својстава, развој перцепције простора и просторног резонувања. Бављење геометријским садржајима у трећем разреду ослања се на до тада већ уведене појмове. Анализирају се и цртежом представљају узајамни положаји правих: паралелне праве и праве које се секу. Паралелне праве ученици цртају помоћу лењира и троугаоника или два троугаоника. Посматрањем модела углова уочава се да угао образују две полуправе са заједничком почетном тачком. Анализирањем већ упознатих геометријских фигура ученици уочавају различите углове. Уводе се термини теме и крак, као и одговарајуће ознаке везане за угао. Увођење појма правог угла започиње анализирањем односа између хоризонталних и вертикалних положаја објеката у окружењу, посматрањем правоугаоника и квадратне мреже. Нормални положај правих уводи се преко појма правог угла. Прав угао, односно нормалне праве ученици цртају помоћу лењира и троугаоника или два

троугла, применом обрасца; – опише особине правоугаоника и квадрата; – преслика геометријску фигуру у квадратној или тачкастој мрежи на основу задатог упутства; – користи геометријски прибор и софтверске алате за цртање.	троугаоника. Кружница се уводи као затворена крива линија чије су све тачке једнако удаљене од једне тачке – центра кружнице. Круг се описује као равна фигура ограничена кружницом. Уводе се термини центар, полупречник и пречник, као и одговарајуће ознаке за центар и полупречник. Ученици кружницу/круг конструишу шестаром и увиђају да су круг и кружница одређени центром и полупречником. Ученици су у претходним разредима класификовали и цртали геометријске фигуре (троугао, квадрат, правоугаоник). У трећем разреду анализирају се основна својства упознатих геометријских фигура (број страница, дужина страница, подударност и паралелност страница, врсте углова) и групишу у односу на уочена својства. Упознаје се класификација врста троуглова према дужинама страница. Цртају се квадрат и правоугаоник и конструише троугао када су познате дужине свих страница. Ученици се подстичу да откривају формуле. Обим геометријских фигура (троугла, квадрата, правоугаоника) се одређује са и без формула. Пресликавају се једноставне геометријске фигуре на квадратној мрежи или тачкастој мрежи симетрично у односу на дату праву, померањем у одређеном смеру за дату дужину или на основу задатог визуелног упутства. Активности које подстичу развој геометријског мишљења су: посматрање, прављење модела, цртање, склапање и растављање делова фигуре. Ове активности помажу ученицима да уоче својства фигура и просторне односе. Код конструкција и цртања је важно подстицати прецизност.
ТЕМА 3: МЕРЕЊЕ И МЕРЕ (12; 5+7)	
По завршеној теми ученик ће бити у стању да: – чита, упореди и претвара јединице за мерење дужине, масе, запремине	У оквиру ове теме упознају се стандардне мерне јединице за мерење масе (kg, g, t), времена (деценија, век, секунд), дужине (mm, km) и запремине течности (l, dl, cl, ml, hl). За усвајање основних знања о мерама и јединицама мере потребно је користити очигледна средства и давати ученицима да процењују и мере различите предмете из окружења. Важно је да ученици овладају претварањем

течности и времена; – упореди величине (дужина, маса, запремина течности и време); – измери површину геометријске фигуре задатом мером (правоугаоником, квадратом и троуглом); – примењује концепт мерења у једноставним реалним ситуацијама.	мерних јединица из већих у мање и обрнуто, као и претварањем вишеименованих у једноименоване и обрнуто. Ученици се упознају са концептом мерења површине геометријских фигура без увођења стандардних једница за мерење површине. Са ученицима се решавају једноставнији проблеми у којима је потребно поплочати одређену површину различитим задатим геометријским фигурама (правоугаоник, квадрат и троугао). Задаци у реалном контексту основа су за бављење овим садржајима. Вишеименовани бројеви као резултат мерења дужине пружају контекст за увођење децималног записа броја, при чему се раде само случајеви записа са једним децималним местом. Полази се од сазнања да је дециметар десети део метра и да се зато може записати $1 \text{ dm} = 0,1 \text{ m}.$ На крају школске године ученици раде завршни тест из овог предмета у циљу сагледавања остварености стандарда из обрађених наставних садржаја у току школске године.
Напомена: Настава се изводи кроз фронтални, индивидуални и групни облик рада. Савремене наставне методе укључују и употребу различитих софтверских апликација. Ученике треба упознати са употребом калкулатора ради провере тачности рачуна. Наставник ученике може упућивати на различите апликативне софтвере и бесплатне едукативне игре на мобилним телефонима, таблетима и рачунарима. Употреба ИКТ-а доприноси развијању општих међупредметних компетенција као што су рад са подацима, дигитална компетенција, решавање проблема...Оцењивање је бројчано и то најмање 4 пута у току једног полугодишта. Оцењује се активност ученика, усмено излагање, активност током рада у групи, уредност у раду, израда домаћих задатака. Ученицима који немају потешкоћа у савладавању садржаја, и могу и желе више, припремати додатне задатке, док за ученике који имају потешкоћа у савладавању градива организовати допунску наставу. За ученике који раде по ИОП-у припремати посебне задатке и укључити ученике помагаче у савладавању садржаја. Увидом у прегледане тестове, добијањем повратне информације након израде задатака, самосталним исправљањем грешака, навести ученике на праћење сопственог напредовања. Илустровањем, бојењем, решавањем укрштеница, записивањем редних бројева,	

коришћењем календара, певањем песама остварити корелацију са предметима: српски језик, ликовна култура, музичка култура, свет око нас, физичко и здравствено васпитање, енглески језик. Кроз решавање текстуалних задатака, повезати теоријско знање са практичним. Од наставних средстава користити: уџбеник, свеску, наставне листове, Пчелицу, припремљене задатке, метар, шестар, лењир, троугаоник... Поједине часове реализовати као угледне, коришћењем интегративне методе поједине часове реализовати у корелацији са другим предметима - тематски дан, радионица. Провера остварености стандарда врши се у току полугодишта. Ученици имају могућност учествовања на такмичењу „Кенгур без граница“, као и на школском и општинском такмичењу.. Такође, могу присуствовати или узети учешће у организацији „Школског фестивала науке“ и посетити „Фестивал науке“ у Београду.

ПРИРОДА И ДРУШТВО	
Циљ: Циљ учења Природе и друштва јесте упознавање себе, свог природног и друштвеног и развијање способности за одговоран живот у њему	
Исходи	Начин остваривања
ТЕМА 1: Природа човек друштво	
По завршеној теми ученик ће бити у стању да: - идентификује облике рељефа - идентификује површинске воде у свом крају - одреди положај задатог објекта у односу на истакнуте облике рељефа и површинске воде у свом крају - илуструје примерима како рељеф и површинске воде утичу на живот људи у крају - примени правила друштвено прихватљивог правила понашања поштујући права, обавезе и различитости међу људима - повеже различита занимања и делатности људи са потребама људи у крају у коме живи	Ова наставна тема кроз часове обраде упућује ученике да схвате облике рељефа у крају: узвишење (подножје, стране, обронци, врх), равнице и удубљење. Ученици усвајају знање о површинским водама у крају, реке и притоке река (лева и десна обала), барама и језерима. Усвојиће шта су производне и непроизводне делатности и њихова међусобна повезаност. Повезаност села и града и њихова међусобна зависност. Знање о значају и улози саобраћаја; безбедно понашање ученика на саобраћајницама у крају. На очигледним примерима усвојиће знања о агрегатним стањима воде, о кружењу воде у природи; ученици усвајају знања о

- повеже врсте и значај саобраћаја у свом крају са потребама људи - примени правила безбедног понашања у саобраћају - разликује чврсто, течно и гасовито стање воде у природи и свакодневном животу - повеже температурне промене са променама запремине и кретања ваздуха - очита вредности температуре воде, ваздуха и тела помоћу термометра - прикаже везе међу живим бићима у различитим животним заједницама помоћу ланца исхране - илуструје примерима одговоран и неодговоран однос човека према животној средини - примени поступке (мере) заштите од заразних болести	копненим, воденим и култивисаним животним заједницама као и о односу човека према њима; значају заштити земљишта, копнених, водених животних заједница.
ТЕМА 2: Оријентација у простору и времену	
По завршеној теми ученик ће бити у стању да: - оријентише се у простору помоћу компаса и оријентира из природе/окружења. - опише пут којим може стићи од једне до друге тачке помоћу плана насеља - идентификује географске објекте у свом крају користећи географску карту Републике Србије - користи временске одреднице (година, деценија, век) у свакодневним ситуацијама и приликом описивања догађаја из прошлости	Кроз наставне садржаје ученици ће усвојити главне стране света, умањено приказивање објеката и приказивање из „птичје“ перспективе; план насеља, географску карту Републике Србије: картографске боје и кротографске знаке). Ученици ће усвојити знање о временским одредницама (датум, година, деценија и век).
ТЕМА 3: Прошлост	
-прикупи и представи податке о прошлости породице и краја	Кроз часове обраде ученици ће усвојити знање о историјским изворима (материјалним, писаним и усменим).

	Усвојиће знање о садашњости, прошлости и будућности; о догађајима људи. Наставно градиво обухвата проучавање породичне прошлости (о прецима и потомцима) као и о знаменитим људима краја, о њиховом начину живота данас и у прошлости – занимања, одевања, исхране и дечијим играма.
ТЕМА 4: Кретање	
По завршеној теми ученик ће бити у стању да: - повеже јачину деловања на тела са његовим пређеним рестојањем - разликује природне и вештачке изворе светлости - повеже промену величине и положаја сенке са променом положаја извора светлости - повеже промену јачине звука са променом удаљености од његовог извора	Ова наставна тема упућује ученике да разумеју и схвате кретање тела по путањи (праволинијско и криволинијско), утицај јачине деловања на пређено растојање тела, дејство Земљине теже – падање тела, утицај облика тела на брзину падања. Кроз часове обраде ученици ће усвојити знање о изворима светлости (природни и вештачки), о кретању и шта све производи звук (треперење затегнуте жице, гласних жица) као и о различитим звуцима у природи. Звук као информација. Заштита од буке.
ТЕМА 5: Материјали	
По завршеној теми ученик ће бити у стању да: - разликује повратне и неповратне промене материјала - уочи сличности и разлике међу течностима – тече, променљивост облика; провидност, боја густина - одабере материјале који по топлотној проводљивости највише одговарају употреби у свакодневном животу - објасни како рециклажа помаже очувању природе - изведе једноставне огледе/експерименте и повеже резултат са објашњењем/закључком - сарађује са другима у групи на заједничким активностима - представи резултате истраживања (писано, усмено, помоћу	Кроз часове обраде ученици ће усвојити знање о променама материјала, о повратним променама (истезање, савијање, ширење/скупљање); о испаравању, кондензовању, о топљењу/очвршћавању и неповратним (сагоревање и рђање). Ученици ће путем једноставних огледа усвојити сличности и разлике међу течностима (вода, уље, детерџент за прање судова, мед, млеко, сок од лимуна); како делују вода и друге течности као растварачи; од чега зависи брзина растварања. Усвојиће знање о ваздуху као топлотном изолатору у природи и свакодневном животу (крзно, перје, слојевито облачење, вунене рукавице, грађевински блокови, термос боца). Схватиће шта је то рационална потрошња, значај рециклаже; у чему је значај разврставања отпада (пластика, стакло, папир, метал).

ленте времена, Power Point презентацијом и/или цртежом и друго)	
- повеже резултатае рада са уложеним трудом	
Напомена (пројектна настава) : Приликом реализације наставног плана, код ученика ће се радити на развијању међупредметних компетенција, и то Приликом реализације наставног плана, код ученика ће се радити на развијању међупредметних компетенција, и то: у оквиру наставних тема– Природа човек друштво Одговоран однос према здрављу , Одговорно учешће у демократском друштву и Сарадња; у оквиру наставне теме – Оријентација у простору и времену Одговорно учешће у демократском друштву и Сарадња; у оквиру наставне теме; - Прошлост Компетенција за учење и Одговорно учешће у демократском друштву; у оквиру наставне теме - Кретање Сарадња и Компетенција за учење – у оквиру наставне теме Материјали Рад с подацима и информацијама и Компетенција за учење. У раду предност имају истраживачке активности засноване на чулном сазнању, стечене практиковањем кроз експерименте у осмишљеној образовној активности, као и у свакодневном животу. Активним методама стварањем, описивањем, праћењем и бележењем ученици израђују мини пројекте и представљају своје резултате рада. Поједине часове реализовати као угледне, коришћењем интегративне методе поједине часове реализовати у корелацији са другим предметима- тематски дан и изводити наставу у природи. Настава се изводи кроз фронтални, индивидуални и групни облик рада Оцењивање је бројчано и то најмање 4 пута у току једног полугодишта. Оцењује се активност ученика, усмено излагање, активност током рада у групи, уредност у раду, израда домаћих задатака. Ученицима који наставу прате по ИОП-у, прилагодити њиховим способностима и активно их укључивати у све хуманитарне акције везане за концепт одрживог развоја природе. Ученици могу присуствовати или узети учешће у организацији „Школског фестивала науке“ и посетити „Фестивал науке“ у Београду. Својим мини пројектима ученици узимају учешћа на школској манифестацији „Зеленишијада“.У току школске године организовати стручне излете и једнодневну екскурзију, у циљу повезивања теоријског и практичног знања	

ЛИКОВНА КУЛТУРА

Циљеви: Оспособљавање ученика за комуникацију развијањем стваралачког мишљења и естетичких критеријума кроз практичан

рад; изграђивање позитивног односа према култури и уметничком наслеђу свог и других народа.

Задаци:

- развијање способности ученика за опажање облика, величина, светлина, боја, положаја облика у природи;
- развијање памћења, повезивање опажених информација, што чини основу за увођење у визуелно мишљење;
- стварање услова за разумевање природних законитости и друштвених појава;
- стварање услова да ученици на сваком часу у процесу реализације садржаја користе технике и средства ликовно-визуелног изражавања;
- развијање способности за препознавање традиционалне, модерне, савремене уметности;
- развијање ученичких потенцијала у области ликовности и визуелности помагањем у самосталном изражавању коришћењем примерених техника и средстава;
- развијање љубави према вредностима израженим у делима свих облика уметности;
- стварање интересовања и потребе за посећивањем изложби, галерија, музеја и чувањем културних добара;
- развијање сензибилитета за лепо писање;
- развијање моторичких способности ученика.

Исходи	Начин остваривања
ТЕМА 1: МАТЕРИЈАЛИ	
По завршеној теми ученик ће бити у стању да: - црта, слика и обликује разноврсним прибором и материјалом изражавајући замисли, машту, утиске и памћење опаженог; - разликује боје: основне и изведене, топле и хладне; - разликује замишљену текстуру од стварне текстуре; - зна шта је спонтана слика и како настаје; - преобликује, самостално или у сарадњи с	Тема ће се реализовати кроз 20 часова (8+12) Ученицима кратко објаснити и показати како се припремају, користе, чисте, одлажу или преносе материјали. Дати ученицима кључне информације о својствима материјала које користе. Упутити ученике да је потребно да, уколико користе употребљене материјале, исте припреме пре доношења на час. Већину материјала које користе, ученици ће сами припремати (лепак, масу за обликовање, водене боје...), а наставник дати упутство-рецепт како их направити. Информисати ученике о иновативним материјалима које користе дизајнери одеће, амбалаже, намештаја. Упознати ученике са основним (примарним) и изведеним (секундарни) бојама. До изведених боја ученици долазе мешањем две основне боје, а даљим

другима, амбалажу и предмете за рециклажу мењајући им употребну функцију; - повезује уметничко занимање и уметнички занат с одговарајућим продуктом; - поштује инструкције за припремање, коришћење, одржавање и одлагање материјала и прибора.	истраживањем долазе до закључка да се не добија увек иста нијанса, без обзира на однос боја 1:1, већ да се нијанса изведене боје разликује јер су различити произвођачи боја. Упознати ученике са текстуром материјала (изглед површине материјала) кроз разноврсне задатке. Наводити ученике да уоче разлику између текстуре различитих материјала (текстила, сувог лишћа, чипке, канапа, рафије...) применом технике фротажа, колажа, гратажа... Ученике упознати са акварел техником, гваш техником, а затим и са техником темпера боја. У технику штампање графика увести ученике коришћењем посуда од стиропора за паковање хране на чијој ће полеђини фломастерима цртати, а затим бојити цртеж користећи четкице, гранчице, фолију, папир... Ученици ће скулптуре обликовати од папира, картона, савитљиве жице, тканине, различитих врста глине или масе коју су сами направили. Одабрати неколико уметничких заната и кроз радионицу или пројекат упутити ученике на прављење уметничких рукотворина у складу са одабраним занатима. Ученици ће направити новогодишње украсе од употребљених предмета, материјала у оквиру теме уметничка рециклажа. Инсистирати на сређивању простора по завршетку рада.
ТЕМА 2: СПОРАЗУМЕВАЊЕ	
По завршеној теми ученик ће бити у стању да: - пореди различите начине комуницирања од праисторије до данас; - обликује убедљиву поруку; - тумачи једноставне поруку писаном, вербалном, невербалном и визуелном комуникацијом; - користи одабране податке и информације као подстицај за стваралачки рад; - протумачи једноставне визуелне информације	Тема ће се реализовати кроз 20 часова (6+14) Објаснити ученицима да се може пренети порука, испричати прича и без говора – лицем и телом, покретима. Са ученицима вежбати пантомиму почевши од читања израза лица и изражавања емоција, а затим вежбати да тумаче и изражавају поруке које шаљемо гестом или држањем тела и неке једноставне радње. Давати једноставне задатке и укључити све ученике како би се ослободили, развијали креативност и заједништво. При тумачењу визуелних садржаја почети од једноставних примера – тумачити значење боја, облика, шара, текстура у природи. Затим прећи на тумачење сложенијих знакова и симбола (заставе, грбови, амблеми). Дати ученицима задатак да израде грб одељења, симбол школе. Разговарати са ученицима о томе како се споразумевамо одећом, шта је униформа,

- и поруке из свакодневног живота; - разуме појмове симбол и знак; - ирази одабране садржаје изразом лица, положајем тела, покретима или кретањем.визуелне информације; - изражава исту	шта народна ношња. Медијску присменост ученика надоградити разговором о мултимедијалним садржајима, гледањем примерених реклама, плаката, билборда. Дати ученицима задатак да осмисле оригиналну рекламу или плакат за културни догађај, догађај у школи или да нацртају јунака у боји ког касније смештају у рекламу.
ТЕМА 3: КОМПОЗИЦИЈА	
По завршеној теми ученик ће бити у стању да: - распореди облике, боје, линије и/или текстуре креирајући оригиналне композиције; - опише ритам који уочава у природи, окружењу и уметничким делима; - користи, у сарадњи с другима, одабране садржаје као подстицај за стварање оригиналног визуелног ритма; - пореди облике из природе, окружења и уметничких дела према задатим условима; - опише линије које уочава у природи, окружењу и уметничким делима; - гради линије различитих вредности комбинујући материјале; - гради апстрактне и/или фантастичне облике користећи одабране садржаје као подстицај за стваралачки рад; - наслика реалне облике у простору самостално мешајући боје да би добио/-ла жељени тон; - комбинује ритам, линије и облике стварајући оригиналан орнамент за одређену намену;	Тема ће се реализовати кроз 22 часа (5+17) Објаснити ученицима да је ликовна композиција целина коју је створио уметник и да се делови композиције називају ликовни елементи. Организација композиције се примењује у свим задацима. Ученицима давати задатке и активности којима се подстиче напредовање свих ученика. У распоређивању елемената ће ученицима помоћи једноставни задаци као што су цртање кредом у школском дворишту, сликање градског и сеоског пејзажа, распоређивање облика колаж техником... Објаснити да је орнамент украс или шара којом се украшавају зграде, предмети, народне ношње, теписи и да постоје линеарна површинска и тродимензионална орнаментика. Ученицима дати задатак да на мањем формату папира прецизно цртају орнамент за вез, чипку, филигран, ћилим, чарапе, прекривач (наслеђе). Такође, ученицима дати задатак да осмисле дизајн орнамента за предмет који користе (патике, мајица, шнала за косу, шоља...) или да дизајнирају предмет/објекат који је украшен орнаментом (орман, столица, торба, саксија...).

- укаже на сличности и разлике које опажа у уметничким делима и традицији различитих народа; - објасни зашто је дизајн важан и ко дизајнира одређене производе; - разматра, у групи, како је учио/-ла о облицима и где та знања примењује.	
ТЕМА 4: ПРОСТОР	
По завршеној теми ученик ће бити у стању да: - исказа своје мишљење о томе зашто људи стварају уметност; - исказа своје мишљење о томе зашто је уметничко наслеђе важно; - разговара с вршњацима о доживљају простора, дизајна, уметничких и ученичких радова, уважавајући различитости; - учествује у обликовању и уређењу простора у школи, код куће или у окружењу; - разматра, у групи, шта и како је учио/-ла и где та знања може применити.	Тема ће се реализовати кроз 10 часова (4+6) Разговарати о простору. Постоје отворени и затворени простори. Отворени су: паркови, шуме, плаже, улице.. Затворени су: учионица, соба, библиотека... Ученици ће посматрати слике на којима су представљени различити простори. Указати ученицима на значај уређења простора у коме су изложена уметничка дела – да буде лепо уређен, да дело буде адекватно осветљено, да буде заштићено ако је потребно. Дати ученицима задатак да нацртају одређени простор (своју собу, музеј...) и унутар тог простора нацртају одговарајући намештај, предмете. На очигледним и једноставним примерима уметничких дела у најмањој мери вежбати аналитичко постматрање покрета и кретања. Упућивати ученике да посматрају кретање и ван наставе (њихање грана, падање кише, лет птица...). Ученици ће креирати кинетичке скулптуре, створиће композицију светла и сенки користећи провидну фолију и батеријску лампу.
НАПОМЕНА: Репродукције уметничких дела користити као добар пример али уз обавезан осврт на изношење својих идеја тј. креативности ученика. Организовати индивидуални, рад у паровима или групни облик рада. Могућа је корелација са енглеским језиком, као и реализација тематских дана и радионица у току школске године, а такође и учешће на различитим ликовним конкурсима. Повезати ликовну уметност са искуствима из других области (етно, споменици, обичаји, одевање, музика). Активности наставника у наставном процесу: објашњава нове технике и поступак рада, усмерава и подстиче ученике при раду, помаже при избору средстава и материјала, показује уметничка дела и кроз разговор помаже ученицима да схвате њихову вредност. Активности ученика: посматрају, проналазе, уочавају и опажају облике, величине, положај облика у природи на основу знања о бојама откривају и изводе нове боје сарађују (у пару, групи) и дискутују о радовима другова. Оценом пратити ученика у њихов рад, труд и оствареност. Естетском анализом на крају сваког часа или наставне целине (изложбом радова, анализом ученика) ученици стално уче и подстичу се	

на рад, социјализацију. Оцењивање је бројчано и јавно и свака оцена се образлаже. Ученик се оцењује најмање четири пута у току полугодишта. Оцењује се рад, труд, активност, залагање на часу, уредност... Ученици ће се оцењивати најмање четири пута у току једног полугодишта. Оцењује се активност ученика, маштовитост, креативност у раду, као и начин коришћења ликовних средстава и техника.

МУЗИЧКА КУЛТУРА

Циљ: Развијање интересовања, музичке осетљивости и креативности; оспособљавање за разумевање могућности музичког изражавања и развијање музичке вредности упознавањем музичке традиције и културе свога и других народа.

Задаци:

- неговање способности извођења музике (певање/свирање);
- стицање навике слушања музике, подстицање доживљаја и оспособљавање за разумевање музичких порука;
- подстицање стваралачког ангажовања у свим музичким активностима (извођење, слушање, истраживање и стварање музике);
- упознавање традиционалне и уметничке музике свога и других народа;
- развијање критичког мишљења;
- упознавање основа музичке писмености и изражајних средстава музичке уметности.
- певање песама по слуху;
- слушање вредних дела уметничке и народне музике;
- свирање на дејим музичким инструментима;
- изводјење дејих, народних и уметничких игаре.

Исходи

Начин остваривања

ТЕМА 1: ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ 24 часа (13+11)

Ученик пева песме по слуху различитог карактера. Слуша и препознаје вредна дела уметничке и народне музике. Изводи дејје, народне и уметничке игре. Препознају учене песмице на основу текста.

Зна основе музичке писмености. Свирају на

Ученици ће певати песме различитог садржаја. Певање и изводити музичке игре. Свираће на ритмичким дејим инструментима. Свираће једноставније песме на мелодијским инструментима. Кроз вежбе дисања, песму и игру ученицике уводити у појмове темпо и динамика. Путем слика и апликација и игри, објасни ове појмове. Користити Орфов инструментариј, а и

једноставним дечјим инструментима. Изводе дечије народне и уметничке музичке игре, повезују различите садржаје песама, препознају темпо, различите тонске боје (гласове и инструменте), опонашају звукове импровизацијом. Својим покретом изражавају креативност. Познају такт и ритам композиције. Креирају једноставне пратње за бројалице на ритмичким инструментима. Певају једноставне модела и наменске песме као звучне припреме за поставку музичке писмености.	самостално певати песме различитог садржаја. Певати песме (учење по слуху) различитог садржаја и расположења, традиционалне и уметничке музике које су примерене гласовним могућностима и узрасту ученика. Певане песме повезати са садржајима осталих наставних предмета (свет око нас - ученици и школа, годишња доба, празници и обичаји, завичај и домовина, природа и околина, животиње...; српски језик – књижевност – песме о мајци, ликовна култура – ликовно доживљавање уметничких дела). Певати и изводити музичке игре (игре уз покрет, дидактичке игре). Свирати пратње за бројалице, песме, игре на различитим изворима звука (тело, предмети, ритмички дечји инструменти). На основу искуства у извођењу музике, препознати: темпо (брзо - споро), динамичке разлике (гласно - тихо, постепено појачавање и утишавање), различита расположења (весело, шаљиво, тужно, нежно, одлучно...) на основу изражајних елемената (динамика, темпо, ритам, мелодија), Корелација свих предмета кроз тематску ингрисану наставу. Изводити ритмичке игре, и научено изводити на школским приредбама.
ТЕМА 2 СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ 7 часова (5+2)	
Ученици радо и редовно слушају музику различитог карактера. Разумеју музичку поруку. Изаржавају свој доживљај након sluшане композиције. Развијају машту. Разликују уметничку од народне музике и дечјих песмица. Активно слушају вокално-инструменталне композиције за децу и кратке инструменталне композиције различитог садржаја и расположења, као и музичких прича. Слушају народне песме и игре.	. Користити музику са ЦД за трећи разред и упућивати ученике да препознају на вокално-инструменталним композицијама све важније елементе sluшане композиције. Слушање вокално-инструменталних композиција за децу и кратких инструменталних композиција различитог садржаја и расположења, као и музичких прича. Слушање народних песама игара. У слушаним примерима препознати: гласове, инструменте и композиције, различите тонске боје (гласове и инструменте), различита темпа, динамичке разлике, различита расположења на основу изражајних елемената, као и композицију коју су суслушали, а

У слушаним примерима препознаје: различите тонске боје (гласове и инструменте), различит темпо, динамичке разлике, различита расположења на основу изражајних елемената, као и композицију коју су слушали, а на основу карактеристичног одломка. Наводи примере присуства музике у свакодневном животу.	на основу карактеристичног одломка. Користити илустрацију, покрет, пантомиму у представљању и изражавању свог доживљаја музичког дела.
ТЕМА 3: СТВАРАЊЕ МУЗИКЕ	
Ритмичким и звучним ефектима креирају једноставне пратње за бројалице, песме, приче, стихове, музичке игре, користећи при том различите изворе звука (глас, тело, дејчи ритмички инструменти). Самостално записује кратку музичку композицију користећи се наученим нотама и паузама. Креирају покрете уз музику коју певају или слушају. Смишљају мале ритмичке целине помоћу различитих извора звука (говор, изговарање групе гласова, различитим предметима, дејчи инструменти). Импровизују ритмички дијалога на различитим изворима звука. Спретно користе ритмичке инструменте – координација покрета при ритмичком музицирању. Израђују једноставне ритмичке инструменте.	Самостална израда дејчјих ритмичких инструмената и коришћење на часовима. Опонашање звукова из непосредне околине (шуштање лишћа, оглашавање животиња, саобраћајна средстав, и сл). Изводити једноставне пратње за бројалице, песме, приче, стихове и музичке игре. Кроз корелацију са наставним предметом математика, научити трајање нота (четвртина, половина, осмина, цела нота). Вежбати тактирање користећи се различитим физичким вежбама (горе, доле, рад руку, лево десно). Креирање покрета уз музику. Смишљање малих ритмичких целина помоћу различитих извора звука (ритмичког Орфовог инструментарија). Са ученицима певати дејче песме показујући изражајно певање научених песмица. Уз корелацију са српским језиком, народном традицијом, светом око нас и математиком, осмислити драматизацију (математика у песми, разговор животиња, народни обичаји и др.)
НАПОМЕНА: Оцењивање је бројчано и јавно и свака оцена се образлаже. Ученик се оцењује најмање четири пута у полугодишту. При оцењивању поштовати ниво предзнања као и динамику развоја ученичких потенцијалних способности. Развој музичке писмености пратити ученичком активношћу- ангажовању на часовима, учешће у групном и тимском раду, самопроцена сопственог напредовања. На часовима се користити различитим методе рада: вербална, демонстративна –приказивање, илустрације, цртежи,	

драматизација, аудитивна метода али и учење путем открића.

Корелација је могућа са свим наставним садржајима: ликовна култура – илустрације песама, физичко васпитање – игре и плес . Организовати музичке квизове на нивоу школе.

Активност ученика се повећава и угледним часовима, тематским повезивањем , учешћу на школским приредбама. За извођење деčјих песама користити синтисајзер, хармонику, Орфов инструментариј (звечке, даире, штапићи, тиангл, бубњеви, ...). Певање песама током излета и екскурзија.

У настави користити уџбеник музичке културе , Креативни центар, цд- музичка збирка за 3.р. .

ФИЗИЧКО ВАСПИТАЊЕ

Циљеви и задаци: физичког васпитања јесте да разноврсним и систематским моторичким активностима, у повезаности са осталим васпитно-образовним подручјима, допринесе интегралном развоју личности ученика (когнитивном, афективном, моторичком), развоју моторичких способности, стицању, усавршавању и примени моторичких умења, навика и неопходних теоријских знања у свакодневним и специфичним условима живота и рада.

Задаци наставе физичког васпитања јесу:

- подстицање раста, развоја и утицање на правилно држање тела;
- стицање, развијање и усавршавање моторичких способности;
- стицање теоријских знања неопходних за њихово усвајање ради разумевања значаја;
- формирање морално-вољних квалитета личности;
- оспособљавање ученика да стечена умења, знања и навике користе у свакодневним условима живота и рада;
- стицање и развијање свести о потреби здравља, чувања здравља и заштити природе и човекове средине.

Исходи

Начин остваривања

ТЕМА 1: АТЛЕТИКА 29 часова (14+15)

По завршеној теми ученик ће бити у стању да:

- Зна технике атлетских дисциплина.
- Уме правилно да изводи технике атлетских дисциплина.
- Побољшана издржљивост и вољних особина,

Стечена знања о кретним активностима проширивати кроз различите вежбе обликовања (од општих ка самосталним вежбама). Моторичку снагу кроз трчање (различите дужине, подељене на деонице од 10 метара), различитог темпа са различитим задацима, као и скакањем и прескакањем преко препрека, кратке и дуге вијаче, у дубину. Вежбе снаге

истрајности. - Развијена способности брзог кретања. - Развијена експлозивна и репетитивна снага мишића ногу. - Поштује правила игре. - Развијена спретност и оријентација. - Подстиче свој раст, развој и правилно држи тело. - Разликује правилно од неправилног држања тела. - Вешто и правилно изводи једноставне форме природног кретања. - Правилно трчи варијантама технике трчања на кратке, средње и дуге стазе. - Правилно изводи вежбе обликовања. - Трчи, скаче, прескаче, баца лоптице у циљ. - Правилно изводи најмање један комплекс вежби обликовања и приказује вежбе. - Уме да трчи на различите начине и из различитих стартних позиција и на различиту даљину. - Уме да скаче увис и удаљ на прописану висину и даљину.	и издржљивости кроз скокове у дубину, у вис и у даљ, али и бацање лоптица у различите циљеве. Вежбе обликовања демонстрирати ученицима и усмеравати на самостално извођење истих. Рад изводити у групном раду са различитим задацима прилигађени узрасту ученика. Упућивати их на самостално извођење вежби али и на рад код куће. Кретне активности које ће ученици изводи су ходање, трчање, скакање, прескакање, скакање удаљ и увис. Погодно је ове вежбе изводити на почетку школске године, у јесењем периоду.
ТЕМА 2: ВЕЖБЕ НА СПРАВАМА И ТЛУ 35 часова(22 +13)	
По завршеној теми ученик ће бити у стању да: - Уме да правилно изводи вежбе на тлу. - Уме да правилно изводи прескоке. - Уме да изводи састав на ниској греди, клупи. - Испољава заинтересованост за физичко вежбање. - Правилно користи справе, изводи вежбе на тлу и вежбе равнотеже.	За рад ће се користити струњаче, ниска греда, одскачна даска, ђачке клупе, столице и сл. Ову наставну тему је погодно изводити у зимском периоду. За загревање тела за физичке активности, радити вежбе обликовања са акцентом на поједине мишиће тела који ће бити посебно ангажовани за одређену вежбу на часу. Обучавање за колутање напред и назад, користити ученике који те вежбе знају да изводе, као и став на лопатицама, свећу, малу вагу и став о шакама.

- Развија координацију и равнотежу. - Правилно изводи задате вежбе са реквизитима. - Правилно изводи варијанту технике штафетног трчања. - Уме да осмисли и изведе једноставну вежбу на справи и тлу. - Развијена спретност брзине кретне реакције и издржљивости. - Кретног искуства проширена новим облицима кретања.	Обавезни су састави на тлу и ниској греди. Извођење ће се вршити саскоцима, суножним одскоцима, прескоцима, дечјим поскоци на греди, и тиме ће се увежбавати одржавање равнотеже и правилно држање тела. Одскачну даску користити за учење наскока и одскока и правилног доскока на обе ноге. Организовати различите такмичарске игре са задацима.
ТЕМА 3: РИТМИЧКА ГИМНАСТИКА И НАРОДНИ ПЛЕСОВИ 13 часова (6+7)	
По завршеној теми ученик ће бити у стању да: - Ученици се успешно крећу у ритму и темпу музичке пратње у простору основним облицима кретања (ходање, трчање). - Влада основном терминологијом, препознаје и разликује друштвене и народне плесове. - Самостално изводи сопствену композицију покрета и кретања уз музичку пратњу и успешно моторички у ритму и темпу реализује одабрани народни, друштвени и дечији плес. - Усклађује једноставне и задате покрете уз музику. - Правилно изводи основне кораке народних плесова. - Уме да изведе основне елементе ритмичке гимнастике. - Зна основне ставове у месту и кретању: напред-назад, лево-десно, цик-цак, са положајем руку. - Овладава новим плесним садржајима примењеним у слободном времену за одмор, разоноду и дружење. - Развијен смисао за естетско и ритмичко кретно изражавање. - Вежба научене плесне кораке као саставног дела	Вежбати еластично, меко ходање и трчање. Радити вежбе за обликовање трупа: претклон, заклон, отклон. Вежбати окрете за 90 и 180 степени са покретима руку. Изводити скокове: маказице и мачји скок. Вежбати ритмички састав лоптом и плесове. Ову тему изводити у корелацији са музичком културом, народном традицијом, интерактивним методама (размена искустава и сарадничко учење). Уз одговарајућу музику изводити кретне активности, самостално и на основу демонстрације учитеља. Комбиновати учене покрете. Учење корака за народну песму извршити уз помоћ ученика који иду на фолклор и већ познају учене кораке.

народне традиције.	
ТЕМА 4: ОСНОВИ ТИМСКИХ ИГАРА 27 часова (17+10)	
По завршеној теми ученик ће бити у стању да: - Зна основна правила елементарних и спортских игара. - Правилно држи, води, додаје, хвата и одбија лопту. - Поштује правила тимских игара. - Развијен колективни (тимски) такмичарски дух. - Игра спортску игру примењујући основну технику, неопходна правила и сарађује са члановима екипе изражавајући сопствену личност уз поштовање других. - Зна функцију спортске игре, основне појмове, неопходна правила, основне принципе тренинга и пружа прву помоћ. - Испољава позитиван став према физичком вежбању - испољава заинтересованост за физичко вежбање - доказује се кроз физичко вежбање -испољава позитиван став према сарадњи са другима. - Развијена локомоторна и манипулативна спретност. - Зна да тапка лопту „бољом“ и „слабијом“ руком.	На школском вежбалишту – спортком терену обучавати и вежбати тимске игре користећи се одговарајућом лоптом (за кошарку, рукомет и одбојку). Сваки час захтева да се ученици адекватно загреју вежбама обликовања за одређену кретну активност. Вежбе прилагодити загревању одговарајућих мишића тела. Вежбати основне ставове у месту и кретању: напред, назад, лево, десно, цик-цак, са положајем руку карактеристичним за поједине игре. Рукомет: држање лопте са две руке и замахом на горе. У висини рамена одвајање лопте на једној шасти. Вежбати додавање и хватање лопте у пару, једном руком у месту. Кошарка: Подизање лопте са пода са две руке. Бацити лопту у вис и после одбијања од тла ухватити лопту са две руке. Одбојка: Вежбати основни став у месту, са положајем руку за одбијање, изнад главе и подлактицама. Ученик баци лопту високо и одбије према другом ученику. Он ухвати лопту и изведе исту вежбу. Ученик држи лопту уз радни положај тела са две руке и замахом на горе, одвијање лопте на једној руци, додавање и хватање у пару и тројкама Организовати одељенска такмичења.
ТЕМА 5: ЗДРАВСТВЕНО ВАСПИТАЊЕ 4 часа	
По завршеној теми ученик ће бити у стању да: - Зна смисао физичког васпитање. - Испољава позитиван став према физичком вежбању у свакодневном животу. - Зна шта је хидијена здравље, утичу на унапређивање личне хидијене и хигијенских и радних услова и елиминисање штетних утицаја на здравље. - Води рачуна о личној хигијени, хигијени здравља,	Наставна тема се реализује кроз претходне наставне теме, али и у оквиру предавања , спортских и едукативних игара. Корелација са наставним предметима: природа и друштво, еколошке секције, програмске превенције здравља организоване од стране здравствене установе. Свакодневне ситуације живота и рада у школи: боравак у школској кухињи (хигијена пре и после јела, јеловник за доручак), напуштање вежбалишта (одлагање опреме за физичко васпитање, прање руку),

правилној исхрани, ритму рада и одмора. - Доказује се кроз физичко вежбање. - Познаје себе, своје тело и сопствене способности. - Формира ставове о здрављу и факторима који доприносе чувању здравља. - Усваја теоријска знања. - Упознаје се са значајем физичких активности и усклађености са правилном исхраном.	боравак у тоалет (прање руку сапуном), употреба воде за пиће (не делити флашице са другом), правилно држање тела, лична хигијена и хигијена здравља, правилна исхрана, ритам рада и одмора. и друге ситуације на које се може указати значај здравља. Израда панорама кроз мини пројекат на тему: - Правилно држање тела - Лична хигијена и хигијена здравља - Правилна исхрана - Ритам рада и одмора Ученици раде у пару и групи. Износе своје ставове, идеје.
Напомена: Ученици ће се оцењивати најмање 4 пута у току једног поугодишта. Оцењује се ангажовање, исправно коришћење реквизита, правилно извођење вежби и игара, усвојеност моторичких способности, здравствено–хигијенских навика, спретности, однос према раду. Извршити физичко мерење ученика на почетку и на крају школске године. Специфична активност наставе физичког васпитања што се свака наставна јединица започиње кроз обавезно извођење вежби обликовања (десет вежби по 10 понављања). Сваки час се завршава једноставним елементарним или дејим играма које служе за смиривање главних активности („Иде маца око тебе“, „Коларићу Панићу“ и сл). Настава физичког васпитања се одвија на школском вежбалишту у јесењем и пролећном периоду а током зиме у учионици. Наставна средства су прилагођена условима које поседује школа: стазе за трчање и ходање око вежбалишта- терена за фудбал и одбојку, мини травнати терени, справе на школском игралишту (тобоган, пењалице, греде, љуљашке, дрвени пањчићи), струњаче, чуњеви, лопте (одбојкашка, кошаркашка), вијаче, палице, обручи, крпењаче, столови, предмети различитих облика и тежине, школске клупе и столице, греде, креда, модел метра, лоптице, ластиш, ниска греда, кутије, мање гајбе, штоперица, конопац за надвлачење, медицинке, музички плејер. Одговарајући спортска опрема за ученике (патике, тренерке, мајице) доприноси правилном и сигурнијем извођењу програмских захтева – вежби. Користити старије и спретније ученике за демонстрацију појединих кретних активности (вежбе на тлу и справама, ритмичке игре и народни плесови). Програм наставе физичког васпитања се остварује на часовима редовне наставе, али и кроз ванчасовне и ваннаставне активности и предвиђа: - упућивање ученика на самостално вежбање код куће; - корективно-педагошки рад; - излети (настава у природи, једнодневни излети, мини шетње у непосредној околини); - кросеви (јесењи и пролећни);	

- такмичења (школска и ван школска);
- дани спорта (приликом обележавања важних датума у школи);
- слободне активности.

ДИГИТАЛНИ СВЕТ

Циљ: развијање дигиталне компетенције ученика неопходне за безбедну и правилну употребу дигитаалних уређаја за учење, комуникацију, сарадњу и развијање основа алгоритамског начина размишљања.

ТЕМА 1: ДИГИТАЛНО ДРУШТВО

Исходи По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	Начин остваривања
- унесе текст (речи и реченице) помоћу физичке и/или виртуелне тастатуре у програму за обраду текста; - селекује и измени (обрише, дода) текст; - именује, сачува и поново отвори текстуалну датотеку; - допише текст на слику коришћењем едитора за текст у програму за обраду слике; - именује, сачува и поново отвори графичку датотеку	Задатке из ове теме реализовати коришћењем дигиталног уређаја (лаптопа или таблета). У дигиталном окружењу ученицима показати виртуални простор, тастатуру и увести појам КУРСОР. Ученицима дозволити куцање једноставног текста и објаснити дигитална правописна правила (велико слово, размак, сва велика слова, прелазак у нови ред). Показати им основе едитовања текста(брисање и додавање знакова, селектовање и брисање текста). Демонстрирати поступак именовања и чувања текстуалне датотеке у којој могу да наставе уношење и едитовање текста. Текстове које куцају прилагодити узрасту ученика, користити садржаје других наставних предмета. Уводити и слику у текстуалне садржаје.

ТЕМА 2: БЕЗБЕДНО КОРИШЋЕЊЕ ДИГИТАЛНИХ УРЕЂАЈА

- објасни својим речима сврху коришћења прегледача и претраживача за приступ садржајима светске мреже;	Кроз свакодневно искуство ученика, објаснити и дигитално окружење. Указати да свака особа стиче свој

- осмисли кључне речи на основу којих ће на интернету тражити потребне дигиталне садржаје; - објасни својим речима на који начин се формирају резултати претраге интернета; - објасни својим речима због чега треба критички прићи садржајима који се налазе на интернету; - објасни својим речима због чега је неопходно да дигиталне садржаје пронађене на интернету користимо на етички начин; - наведе примере дигитализације у свакодневном животу током којих се стиче утисак да се дигитални уређај понаша интелигентно; - објасни шта је дигитални углед и како се он изграђује; - одабира дигиталне садржаје на основу PEGI ознаке у складу са својим узрастом; - препозна дигитално насиље и реагује на одговарајући начин; - направи лични план коришћења дигиталних уређаја уз помоћ наставника; - означи начин комуникације путем интернета који највише одговара контексту у коме се комуникација дешава;	углед начином понашања и делања а то исто важи и за дигитално окружење. У зависности од садржаја који користимо до саржаја који делимо на интернету, на тај начин стичемо дигитални “углед”. Посебно истаћи саржаје које делимо на интернету и ко може све да им приступи. Зашто је важно водити рачуна о тим садржајима? Приказати филм о безбедном коришћењу интернета: https://digitalni-vodic.ucpdc.rs/crtani-filmovi/ Скренути ученицима пажњу на PEGI (Pan-European Game Informatioan) ознаку (https://pegi.info/ https://digitalni-vodic.ucpdc.rs/igranje-video-igara-gejming/) Упознати их са могућностима дигиталног насиља, разговарати о начинима и размотрити како реаговати и коме се обратити у таквим ситуацијама. Пошто деца овог узраста доста времена проводе уз дидигиталне уређаје, помоћи им у креирању плана коришћења дигиталних уређаја како се не би јавила болест зависности а и други здравствени проблеми (крива кичма, слабост, главобоље, несанице, идр.) Такође увежбавати ученике да правописна правила и језичке норме комуникације користе и у дигиталном окружењу
ТЕМА 3: АЛГОРИТАМСКИ НАЧИН РАЗМИШЉАЊА	
- решава алгоритамски једноставан проблем у визуелном програмском језику чије решавање може да захтева понављање (програмски циклус); - утврди шта је резултат извршавања датог једноставног алгоритма/програма који садржи понављање; - уочи и исправи грешку у једноставном алгоритму/програму који садржи	У оквиру ове теме ученици решавају једноставне проблеме чије решење захтева понављање (code.org). Кроз алгоритам који садржи понављање и грешке, ученике увести у поступке тачних и погрешних корака у решавању алгоритма. У склопу одабраног језика за програмирање на српском језику приказати ученицима

понављање; - решава алгоритамски једноставан проблем у визуелном програмском језику чије решавање може да захтева гранање; - наведе неке од оператора поређења (мање, веће и једнако) и у конкретном примеру предвиди резултат њиховог извршавања (тачно, нетачно); - наведе аритметичке операторе (+, -, * и /) и у конкретном примеру предвиди резултат њиховог извршавања; - примени блокове оператора поређења при креирању програма у визуелном програмском језику, који садрже гранање; - објасни потребу употребе гранања и понављања у програмима својим речима.	неколико примера програма који садрже блокове који се гранају.
Напомена: Часове одржавати у кабинету за Информатику и рачунарство, а ученике организовати тако да по два ученика раде на једном компјутеру. Праћење и вредновање ученика вршити кроз: - самопроцену - (Шта сам постигао?) - вршњачку процену - (Пошто раде у пару имају могућност допуњавања, стварања и исправљања.) - отворена питања - већ знам - желим да научим - научио/ла сам - (рубрика за идентификацију).	

ИЗБОРНИ ПРЕДМЕТИ	
НАРОДНА ТРАДИЦИЈА	
Циљ: Увођење најмлађих нараштаја кроз одговарајућу наставу усмерену на ревитализацију традиције, један је од начина да се спречи убрзано одумирање многих важних елемената <i>традицијске културе</i> и њихов нестанак из самог живота. Правилним, одмереним и правовременим пласирањем информација о народној традицији постижу се и многа друга добра, као што су стицање свести о себи самом и свом месту у свету сличних и различитих, формирање представе о континуитету и укоренености. Непосредно упознавање материјалне и духовне традицијске културе свог народа и народа у ужем и ширем окружењу. Познавање разлике између отвореног и затвореног простора. Познавање разлике између настањеног и ненастањеног простора (шта је најмањи услов да се нешто сматра домом). Познавање различитих заната и разликовање градског и сеоског заната.	
Исходи	Начин остваривања
ТЕМА 1: ТРАДИЦИОНАЛНИ ЗАНАТИ 36 часова	
По завршеној теми ученик ће бити у стању да: - Познаје различите традиционалне занате у окружењу. - Поседује елементарна знања о појединим традиционалним занатима. - Познаје фолклорна веровања као пратећим формама традиционалних заната. - Познаје карактеристичне обичајно-обредне облике понашања везаних за одређене традиционалне занате.	За успешно остваривање програма из ове наставне области, са припремама почети на уводном часу. Проширивање знања о народној традицији, осим обичајно-обредних радњи, у трећем разреду ученике упознајемо са старим занатима, као некадашњим обликом производне људске делатности. Велики број наставних јединица захтева материјал који нам је тешко доступан, па трагање и прикупљање тог материјала треба да буде доступно и спонтано. Предмети које су некада израђивале наше занатлије, а и њихови алати, тешко се данас могу наћи у свакодневном животу. Ученике као и родитеље упознати са зантима које ћемо изучавати па се може приступити прикупљању материјала и формирању или проширивању етно- кутка у учионици или школи. То могу бити предмети, слике, исечци из новина, цитати из неке књиге. Тактилна и визуелна метода су од великог значаја. Скоро на сваком часу раде ученици. Код оних наставних јединица где није могућ практични рад, ученици ће у свескама цртати одређене предмете, записивати народне изреке и њихова објашњења. Сваки час народне традиције биће успешан ако код

- Познаје типичне традиционалне занате урбаних и руралних средина. - зна значај о чувању и неговању традиционалних заната. - Разликује градски од сеоског начина живота.	ученика пробуди машту, креативност, стваралачки дух, а нарочито радост и задовољство. Школа се налази у сеоској средини, посетити домаћинство у коме се изводи занат, и на очигледан пример се упознати са њим (ковач, посластичар, опанчар, столар, шнајдер, фризер, ..). Могуће је укључити и породицу (демонстрација заната у учионици, радионицама) у изношењу својих ставова и искустава о занатима, као и народним веровањима и традиционалним обичајно-обредним понашањима. Ученике укључити у израду неких предмета користећи знања о старим занатима, и бити у улози <i>занатлије</i>, и то: <i>посластичар</i> (прављење колача), <i>бомбонџија</i> (бомбоне, ораснице), <i>пекар</i> (хлеб), <i>ткач</i> (ткање на раму), <i>кројач</i>, <i>везиља</i>, <i>ужар</i>, и др. Организовати пројектну наставу (прикупљање различитих записа, слика, фотогтрафија везаних за занате и обич.-обр. радње); тематске дане, радионице, изложби и продајни ваљар („Наших руку дело од крпица, папира, конца, пружа, ...). Теме <i>Традиционални занати</i> је у директној вези са темама (<i>Наше наслеђе</i>, <i>Материјали и њихова употреба</i> и <i>Људска делатност</i>) у оквиру обавезног предмета <i>Природа и друштво</i>, и ова непосредна корелација се може искористити при интегрисаном тематском планирању у реализацији наставе.
Напомене: Код ученика пратити уложени труд, доношење материјала за рад, заинтересованост, ангажованост у пројектима и самосталној изради предмета –практичном раду. Програм народне традиције се остварује кроз демонстрацију, дијалог, практичне радове и учењем путем открића. Прикупљање старих предмета, посета етно музеју, посете библиотеци, позоришту, корелације – ликовна култ. (илустрације и ручни радови), музичка култура – слушање композиције и упознавање са нашим фолклором; физичко- извођење игара из дечјег фолклора; српски ј.- народни текстови, пословице, бајке, питалице, ..; природа и др.- традиционални занати(наше наслеђе, делатност), помаже ефикаснијем остваривању циљева. ИКТ метода нам помаже да ученицима прикажемо неке занате који не постоје у нашем окружењу, али и старе предмете и алате за рад занатлија. За остваривање циљева ученици ће се бавити различитим активностима – посматрање, сакупљање материјала и података, упоређивање, класификовање, бележење, објашњење, коришћење података, самостално и групно истраживање и рад.	

ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ	
Циљеви и задаци: Циљ наставе грађанско васпитања јесте подстицање развоја личности и социјалног сазнања ученика.	
ТЕМА 1: ПОДСТИЦАЊЕ ГРУПНОГ РАДА, ДОГОВАРАЊА И САРАДЊЕ СА ВРШЊАЦИМА И ОДРАСЛИМА	
Задаци	Начин остваривања
Подстицање групног рада, договарања и сарадње.	Ова тема је планирана са 2 часа. Упознаћу ученике са садржајем предмета. Разговараћемо о начину остваривања програма грађанског васпитања.
ТЕМА 2: УВАЖАВАЊЕ РАЗЛИЧИТОСТИ И ОСОБЕНОСТИ. УОЧАВАЊЕ И ПРЕВАЗИЛАЖЕЊЕ СТЕРЕОТИПА ВЕЗАНИХ ЗА ПОЛ, УЗРАСТ, ИЗГЛЕД, ПОНАШАЊЕ, ПОРЕКЛО	
Развијање свести о потреби уважавања различитости и особености. Уочавање и превазилажење стереотипа.	За ову тему је планирано 9 часова (6 обраде и 3 утврђивање). Разговараћу са ученицима о потреби уважавања различитости и особености. Ученици ће причати личне доживљаје, играти одговарајуће игре и цртати.
ТЕМА 3: ПРИЈАТЕЉСТВО И МОРАЛНЕ ДИЛЕМЕ У ВЕЗИ СА ТИМ. РАЗВИЈАЊЕ ПОЈМА ПРИЈАТЕЉСТВА И МОРАЛНОГ РАСУЂИВАЊА	
Развијање појма пријатељства и моралног расуђивања.	Ова тема ће се реализовати на 5 часова (2 обраде и 3 утврђивање). Разговараћемо о томе шта све чини пријатељство. Ученици ће причати о пријатељству на основу личног искуства и цртати.
ТЕМА 4: ПОЈЕДИНАЦ И ЗАЈЕДНИЦА; ПРАВИЛА КОЈА РЕГУЛИШУ ЖИВОТ У ЗАЈЕДНИЦИ; ПРАВА И ОДГОВОРНОСТИ; ДОГОВАРАЊЕ	
Оспособљавање ученика да разумеју неопходност правила која регулишу живот у заједници и да их поштују.	Тема и правима је планирана са 9 часова (5 обраде и 4 утврђивање). Упознаћу их са правилима која регулишу живот у заједници. Разговараћемо о њиховој неопходности и поштовању.
ТЕМА 5: ЗАШТИТА ОД НАСИЉА; НЕНАСЛИНО РЕШАВАЊЕ СУКОБА	
Оспособљавање ученика за ненасилно решавање сукоба.	За ову тему је планирано 3 часа. Ученици ће причати на основу личног искуства о сукобима и њиховом решавању. Објаснићу ученицима како се сукоби могу решити ненасилно. Играће игре и цртати.
ТЕМА 6: РАЗВИЈАЊЕ МОРАЛНОГ РАСУЂИВАЊА	
Развијање моралног расуђивања и неговање основних људских вредности.	Тема ће се реализовати кроз 4 часа (2 обраде и 2 утврђивање). Ученици ће причати личне доживљаје, играти одговарајуће игре и цртати.

	Разговараћемо о одговорности, солидарности.
ТЕМА 7: РАЗВИЈАЊЕ ЕКОЛОШКЕ СВЕСТИ; БРИГА О ЖИВОТИЊАМА И БИЉКАМА	
Развијање и неговање еколошке свести	Тема ће се реализовати кроз 3 часа (2 обраде и 1 утврђивање). Ученици ће причати како се понашају према биљкама и животињама. Разговараћемо о томе како брину о биљкама и животињама и повезаности живих бића. Цртаће биљке и животиње.
ТЕМА 8: ЕВАЛУАЦИЈА	
Процена програма и сопственог напредовања.	Тема планирана са 1 часом. Разговараћу са ученицима о програму. Ученици ће причати о сопственом напредовању.
Напомена: Начин оцењивања: оцена је описна и оцењује се активност ученика, изражавање сопственог мишљења и идеја.	

ВЕРСКА НАСТАВА	
Циљ: бити подстакнут да развија љубав према ближњима, природи и Богу; • развијати жељу и свест о важности бриге према ближњима и природи.	
Исходи	Начин остваривања
ТЕМА 1: Бог ствара свет и човека	
Ученик зна шта је Свето Писмо, како се дели, карактеристичне делове из истих. Детаљно репродукује знање о поретку стварања, потреби стварања и разлогу постојања свега. Зна да је човек круна свега створеног, да он као икона Божија брине о природи и приноси је, а то га чини свештеником природе. Зна да света некада није било, али да, обзиром да је створен, постојаће вечно у заједници са Богом и човеком	Упознавање са садржајем програма и начином рада. Тема садржи 9 часова, 7 обрада, 1 утврђивање и 1 систематизација. Настава се реализује тако што се ученици упознају са Светим Писмом, како изгледа из којих књига се састоји и о чему говори. Затим, уче о томе зашто, како и ко је створио свет..Све ово, поткрепити гледањем цртаног филма о стварању, а рађеном према библијском предању, затим читањем цитата из исте и приказом икона и фресака на пројектору из најочуванијих базилика и цркава у свету. Песма „Молитва“ Бранко Радичевић(песник се диви Божјем стварању и моли благослов...). За часове утврђивања користим игре, асоцијације и укрштенице са сајтова за вероучитеље прављене за ове намене.
ТЕМА 2: Бог нас воли	
Ученик разуме да Бог ствара природу и човека, јер жели да их воли и да буде са њима заједно, могућност да разуме да је човек у природној вези са свим оним што је Бог претходно створио, али да се разликује од свих створених бића; Разуме човек икона Божја (сличан Богу) зато што је створен као слободна личност и једини позван да буде домаћин света. Увиђа разлику између Бога и створене природе, да нас Бог безусловно воли и увек брине о нама, као и то да је спреман да опрости све само ако се човек покаје. Уочава да су Бог, људи и природа различити и раздвојени, а у исто	Тема садржи 6 часова, 3 обраде, 2 утврђивања и 1 систематизација. За ову тему користимо уџбеник, радну свеску, аудио и визуелна средства. Обрађујем и анализирам песму „Љубавна песма“, М. Данојлић (о маслачку и облачку). Учимо и важност постојања различитости и раздвојености, као и то да су Бог и створени свет нераздвојни. Све ово поткрепљујем Библијом. А за часове утврђивања користим игре. За крај теме, могућа је израда паноа са сваким даном посебно.

време нераздвојни и уско везани	
ТЕМА 3: Заједница Бога, света и човека	
Ученик зна значење речи весник, као и то да су о Божићу весници били анђели, пастири, мудраци. Певају песму „Анђели певају,, и говоре молитву Анђелу чувару. Зна важност љубави, пожртвовања и служења другоме; а у оквиру тога, детаље о Тајној вечери и прања ногу апостолима од стране Христа. Ученици знају да образложе зашто би волели да се баве одређеним занимањем у каснијем периоду.	Тема садржи 7 часова, 3 обраде, 2 утврђивања, 1 вежбе и 1 систематизација. За реализацију теме користим уџбеник, Библију, житије о Св. Сави, цртани на пројектору, слике цркава и манастира. Упознати ученике ко су весници и шта је била њихова улога. Говорити о јављању анђела Јосифу и причу поткрепити цитатом из Библије. Наводи ти: - сусрет Богородице и Јелисавете; -Јављање анђела пастирима; - Јављање анђела мудрацима; - Анђео јавља Јосифу да склони породицу у Египат; Записати молитву Анђелу чувару,, научити текст и исти певати. Могуће корелације о Божићу. Утврђујемо стечена знања о Св. Сави и проширујемо новим, а онда гледамо цркве које су зидали Немањини и говоримо о њиховом историјату. Као пример послушања и служења наводим управо њих . На ту тему ученици пишу саставе и дискутују о њима понаособ.
ТЕМА 4: Литургија- преображени свет	
Ученик зна детаље о Лазаревом васкрсењу; ко га је и на који начин васкрсао, зашто баш четвртог дана. Ученик говори детаље о Христовом васкрсењу. Зна да је након тога свака Литургија преображај света – она је саборна молитва за спасење човека и света.	Тема садржи 7 часова, 4 обраде, 1 утврђивање, 1 вежбе и 1 систематизација. Ова тема се обрађује кроз различите приче: - „ Три дрвета“(ова прича је и Божићна и Васкршња) -Песма“Како настаје хлеб“ Лидија Поповић -Твар у Литургији – тамјан, уље, восак, вода, врба, бадњак, јаје, жито, грожђе. -Прича о удовичиној лепоти Библијско васкрсење Лазара, уз приказ икона и цртаног филма -Казивање о женама мирносицама на Христовом гробу („Зашто тражите живог међу мртвима“) -Васкршња прича „ И жовотиње“ Зинаида Хипијус

	Важност освећења природе и разговор о човеку као њеном приносиоцу и свештенику. Корелације и радионице и тематски дани о Васкрсу, су погодни за реализацију ове теме.
ТЕМА 5: Човек и природа	
Ученик зна да природа зависи од човекове љубави и тога да ли је приноси Богу. Зна да на тај начин он уздиже и себе и природу, а освећењем се обесмђују. Зна како се представља стварање света у православној иконографији и колико је оно важно у човековом разумевању вере, јер „Као што је књига за писмене, тако је икона за неписмене,...“	Тема садржи 7 часова, 4 обраде, 2 утврђивања и 1 систематизација. За реализацију теме користити уџбеник, приручник, Библију, радну свеску, пројектор за приказивање снимака и икона. Обрадити и утврдити стварање света у православној иконографији. Правити разлику између иконе и фреске посматрањем истих на пројектору. Могућа садња цвећа или другог биља кроз корелацију са светом око нас за крај шк.год. као потврда свега оног што смо научили у току трћег разреда.

УМЕТНОСТ

Циљ: Циљ учења програма слободне наставне активности *Уметност* је да ученик развија вештине комуникације и сарадње, критичко и стваралачко мишљење, осетљивост за естетику, радозналост, мотивацију за истраживање и изражавање у различитим медијима као и одговоран однос према очувању уметничког наслеђа и културе свога и других народа.

Исходи

Начин остваривања

ТЕМА 1: ТРАДИЦИОНАЛНА ВИЗУЕЛНА УМЕТНОСТ ШИРОМ СВЕТА

На крају ове теме, ученик ће бити у стању да: • образложи значај традиционалне визуелне уметности за идентитет народа и појединца; • повеже карактеристичан артефакт са континентом и културом којој припада; • обликује ликовне радове са препознатљивим елементима одабране културе; • опише одабрани продукт визуелних уметности и процес његове израде; • пореди основне одлике традиционалне визуелне уметности два или више народа;	Ова наставна тема реализоваће се кроз 16 часова- 10 часова обраде и 6 часова утврђивања. Тема се односи на визуелне уметности широм света, а часови ће бити реализовани кроз истраживачке задатке које ће ученици добијати, подстичући се тако на самостални одабир извора информација и развијајући способности за одабир информација, за креирање презентација, за учење нових садржаја и занимљивости о којима на часовима редовне наставе нису већ учили. Ученици ће се упознати са визуелним уметностима широм света, у Аустралији, Новом Зеланду, проучаваће пећинско и зидно сликарство, тетоваже, уметност древних индијанских племена (Инка, Маја, Ацтека). О својим истраживањима ученици ће оставити писани траг у виду групних радова, радова у пару, презентација, скица и нацрта на основу којих су дошли до одређених резултата. У оквиру обраде уметности Индије, Јапана, Кине, ученици могу да израде традиционалне маске, а при обради словенске митолошке културе и традиције користиће се бројни извори из српске и светске литературе који ученицима пружају широк спектар могућности.
--	--